

Nr 70.

Av herr **Eriksson** i Toftered **m. fl.**, *angående avskrivning eller avlösning av landskyld och landgille samt andra jämförliga skattepålagor.*

Som kvarlevor från äldre tider utgå i en del landsdelar vissa egendomliga skatter eller pålagor, vars rätta natur knappast tycks vara fullt klar, men som äro ganska betungande för jordägarna. Bland dessa onera, som belasta jorden, må särskilt nämnas landskylden i Bohuslän samt landgillet i Skåne, Halland och Blekinge, varjämte flerstädes förekomma även andra räntor, såsom smörräntor och räntor till Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg.

Landskylden består av kyrkolandskyld och prästlandskyld. Kyrkolandskylden är i allmänhet bestämd i penningar men utgår ibland i vissa persedlar, som emellertid genomgående omvärderats i penningar. Enligt en av kammarkollegiet verkställd förteckning uppgick år 1931 den i Göteborgs och Bohus län utgående årliga kyrkolandskylden till ett belopp av kr. 170: 84, fördelat på 49 kyrkor, av vilka tvenne uppbyro endast 2 öre vardera, medan det högsta beloppet uppgick till kr. 33: 60. Hela lösenbeloppet för all länets kyrkolandskyld beräknades 1931 till kr. 3,416: 80.

Prästlandskylden är endast undantagsvis bestämd i penningar och utgår så gott som uteslutande i persedlar, vanligen smör och malt. Den i Göteborgs och Bohus län utgående årliga prästlandskylden uppgick 1931 till kr. 4,528: 33. Lägsta beloppet utgjorde 50 öre och högsta 997: 36. Hela lösenbeloppet för all i länet utgående prästlandskyld beräknades till kr. 90,566: 70.

I enskilda fall kunna räntorna vara högst betungande. Som exempel må nämnas att ett litet hemman i Halland, vars odlade jord endast uppgår till 14 tunnland, inköptes av nuvarande ägaren för omkring 20,000 kr. Hemmanet skall erlägga en smörränta till socknens kyrka med ungefär 200 kr. per år. Ägaren uppger, att han icke hade vetskap om denna ränta förrän året efter tillträdet av gården. Exemplet är ett av de många.

Antalet landgillespliktiga fastigheter (jordbruksfastigheter) uppgick vid tillkomsten av 1908 års författningar i ämnet till 1,835, varav 33 i Blekinge, 306 i Halland och 1,496 i Skåne. Ett betydande antal landgillespliktiga fastigheter torde allt fortfarande kvarstå. Även landgillet utgår till kyrkor och utgick till prästerskap före de nya löneregleringarna. Numera uppbäres såväl prästlandskyld som landgille i den mån de förut tillfallit präst av pastoratens. Landgillet utgår i allmänhet med betydligt större belopp än landskylden.

1931 års riksdag anhöll hos Kungl. Maj:t om utredning på vad sätt landskyld och landgille samt andra jämförliga skattepålagor på effektivare

sätt än nu sker måtte kunna *avskrivas* eller *avlösas* samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill denna utredning kunde giva anledning.

Kungl. Maj:t anbefalldes den 6 oktober 1933 domkapitlen i Lunds och Göteborgs stift att från kyrkoråden i samtliga församlingar inom Lunds stift respektive Hallands län införskaffa uppgifter å landgillen. Sedan domkapitlen inkommit med sådana uppgifter tillkallade chefen för finansdepartementet den 8 december 1933 förste arkivarien i kammarkollegiet H. L. Skoglund att biträda med den i riksdagsskrivelsen begärda utredningen.

Längre synes frågan icke ha kommit på dessa år. Under sådana förhållanden torde det vara nödvändigt, att frågan ånyo bringas under riksdagens omprövning.

Då en hel del av räntorna — kanske de flesta — beröra församlingar och institutioner, borde räntetagarna, om så erfordras genom lagstiftning, beredas möjlighet att bevilja rätt till inlösen eller avskrivning. Vederbörande räntegivare borde kunna erhålla bidrag av statsmedel för inlösningen, t. ex. med $\frac{3}{4}$ av lösenbeloppet, eller också borde staten övertaga inlösningen, så att dessa otidsenliga pålagor äntligen kunde skaffas ur världen.

I enlighet med det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla vikten av att utredningen om landskyld och landgille samt andra jämförliga skattepålagor påskyndas, så att förslag om deras avskrivning eller avlösning om möjligt må kunna föreläggas årets riksdag.

Stockholm den 15 januari 1936.

Albin Eriksson,
Toftered.

Anders Pettersson,
Dahl.

C. G. Olsson
i Närlinge.

Herman Andersson.